

- е) 15 мільёнаў 15;
ё) 9 мільярдаў 36 тысяч.

71. У запісе ліку 6 182 390 457 па адным разе выкарыстана кожная з дзесяці лічбаў. Вызначце, якая лічба запісана ў разрадзе:
а) адзінак класа мільярдаў;
б) соцень класа тысяч;
в) дзясяткаў класа адзінак;
г) соцень класа мільёнаў.
72. Запішыце лік 73 502 у выглядзе сумы разрад-
ных складаемых.
73. Напішыце ўсе магчымыя пяцізначныя лікі,
складзеныя з дапамогай трох пяцёрак і двух
нулёў.
74. Палову шляху аўтамабіль праехаў за 6 г са
скорасцю 70 км/г, а астатнюю адлегласць —
са скорасцю 105 км/г. Колькі часу аўтамабіль
знаходзіўся ў дарозе?

Калі пяць адзінак кожнага разраду ўтвара-
юць адну адзінку наступнага разраду, то та-
кая сістэма лічэння называецца **пяцярычнай**.
Колькі лічбаў у пяцярычнай сістэме? Лік
234 запісаны ў пяцярычнай сістэме. Запі-
шыце яго ў дзесятковай сістэме лічэння.

§ 3. Параўнанне натуральных лікаў

Параўнаць два лікі — гэта значыць вызна-
чыць, які з двух лікаў **большы** за другі
(23 і 20, $23 > 20$, знак параўнання «>» чытаецца
«больш»), **меншы** за другі (24 і 57, $24 < 57$, знак
параўнання «<» чытаецца «менш») або **роўны**
другому ($24 = 24$, знак «=»).

Правіла параўнання двух лікаў

1. Калі ў запісе лікаў розная колькасць лічбаў, большы той, у якога больш лічбаў у запісе ліку. Напрыклад, $1001 > 989$, бо лік 1001 утрымлівае лічбаў больш, чым лік 989.

2. Калі ў запісе лікаў аднолькавая колькасць лічбаў, большы той лік, у якога большая лічба найвышэйшага (першага злева ў запісе ліку) разраду. Калі лічбы найвышэйшага разраду лікаў аднолькавыя, то большы той лік, у якога большая лічба наступнага разраду, і г. д.

Напрыклад, $49\ 120 < 50\ 380$, бо ў запісе гэтых лікаў аднолькавая колькасць лічбаў, а лічба разраду дзясяткаў тысяч (5) у другога ліку большая, чым у першага (4). $135\ 981 > 135\ 974$, бо ў запісе гэтых лікаў аднолькавая колькасць лічбаў, лічбы разрадаў да разраду дзясяткаў аднолькавыя, а лічба разраду дзясяткаў (8) у першага ліку большая, чым у другога (7).

Некаторы набор лікаў можна ўпарадкаваць, гэта значыць запісаць лікі ў парадку ўзрастання або змяншэння.

Прыклад. Набор лікаў 75, 278, 87, 3331, 768, 702, 8049 запісаны:

а) у парадку ўзрастання: 75, 87, 278, 702, 768, 3331, 8049;

б) у парадку змяншэння: 8049, 3331, 768, 702, 278, 87, 75.

Калі натуральныя лікі запісаць у парадку іх узростання, то атрымаем натуральны рад лікаў: 1, 2, 3, 4, 5... Натуральны рад лікаў бясконцы, не існуе найбольшага натуральнага ліку.

75. Параўнайце лікі, выкарыстоўваючы правілы параўнання натуральных лікаў:

- а) 407 і 49;
- б) 997 і 1003;
- в) 9999 і 10 000;
- г) 87 501 і 87 514;
- д) 637 608 і 637 802;
- е) 738 069 і 31 460 002;
- ё) 9 968 279 і 9 899 679;
- ж) 900 001 і 900 100.

76. Прачытайце запіс і вызначце, ці правільна пастаўлены знак параўнання «>» або «<»:

- а) $124 > 122$;
- г) $577\,552 < 57\,852$;
- б) $1000 < 100$;
- д) $104\,987 > 104\,978$;
- в) $15\,387 > 14\,999$;
- е) $978\,231 < 978\,232$.

77. Запішыце лікі:

- а) у парадку ўзрастання:
76, 278, 287, 3333, 768, 762, 8040, 6908, 8038;
- б) у парадку змяншэння:
66 230 365, 65 490 827, 707, 48 498, 48 596.

78. Параўнайце лікі, прачытаўшы другі лік:

- а) 1 млн і 10 000 000;
- б) 1 млн 10 тыс. і 10 100 000;
- в) 10 млрд і 10 000 000 001;
- г) 10 млрд 100 млн 10 тыс. і 10 100 110 000.

79. Запішыце для дадзенага ліку папярэдні перад ім лік і наступны за ім лік:

- а) 17; в) 3000; д) 9999;
- б) 639; г) 49 999; е) 100 000.

80. Аднавіце лічбы, якія замянілі зорачкай:

- а) $9 * 756 < 90\,885$;
- г) $89\,765 > 8 * 466$;
- б) $5156 > 5 * 76$;
- д) $90\,714 > 9 * 7 * 5$;
- в) $89\,684 < * 0\,684$;
- е) $6 * 578 < 60\,5 * 4$.

81. У ліках замест некалькіх лічбаў паставілі зорачкі. Высветліце, які з лікаў большы, і запішыце адказ з дапамогай знакаў «>» і «<»:
а) *6*** і *9*;	г) **12* і 9988;
б) 73**** і 37****;	д) 930** і *2*9*;
в) **874 і ***123;	е) *** і ****.

82. Рашыце задачы:

- а) Каця старэйшая за Дашу, Даша — за Машу. Хто з іх старэйшы: Каця або Маша?
- б) Пеця малодшы за Васю, а Вася малодшы за Вову. Хто малодшы: Пеця або Вова?
- в) Кавун цяжэйшы за грушу, і дыня цяжэйшая за грушу. Ці можна па гэтых даных вызначыць, што цяжэйшае: кавун або дыня?

83. Лік 6 367 028 запішыце ў выглядзе сумы разрадных складаемых.

84. Праз першую трубу басейн напаўняецца за 10 г, праз другую трубу — за 15 г. За які час можна напоўніць басейн умяшчальнасцю 12 000 л праз дзве трубы?

85. Сям'я з чатырох чалавек плануе паездку з Мінска ў Маскву. Можна ехаць цягніком, а можна — на сваёй машыне. Білет на цягнік на аднаго чалавека каштуе 84 р. Аўтамабіль расходuje 11 л бензіну на 100 км шляху, адлегласць па шашы — 700 км, цана бензіну — 1 р. 20 к. за літр. Колькі грошай спатрэбіцца для больш таннай паездкі?

Правер сябе!

Назавіце прапушчаныя словы (1–3).

1. Калі ў запісе лікаў розная колькасць лічбаў, то большы той, у якога у запісе ліку.

2. Калі ў запісе лікаў колькасць лічбаў аднолькавая, то большы той, у якога большая лічба ... разраду.

3. Калі лічбы найвышэйшага разраду лікаў аднолькавыя, то большы лік, у якога большая лічба, і г. д.

86. Параўнайце лікі:

- а) 379 і 374; г) 12 639 і 12 641;
б) 4981 і 987; д) 7 654 000 і 7 653 998;
в) 9868 і 9886; е) 43 567 801 і 43 567 810.

87. Запішыце лікі ў парадку:

- а) узростання:
213, 54, 108, 4076, 580, 790, 9020, 3971, 8129;
б) змяншэння:
4160, 518, 295, 4159, 6748, 10 001, 6847, 83, 4444.

88. Параўнайце лікі, выкарыстоўваючы правіла параўнання лікаў:

- а) 407 і 49; в) 829 608 і 829 802;
б) *** і ****; г) 930** і *2*9*.

89. Матацыкліст пераадолеў шлях ад аднаго горада да другога за 3 г, рухаючыся са скорасцю 54 км/г. Колькі часу спатрэбіцца матацыклісту на зваротны шлях, але ўжо па іншай дарозе, калі яна даўжэйшая за папярэднюю на 22 км, а яго скорасць будзе меншая за ранейшую на 8 км/г?

Вызначце, якіх лічбаў менш за ўсё выкарыстоўваецца ў радзе натуральных лікаў ад 1 да 99.

§ 4. Пункт, прамая, прамень, адрэзак, плоскасць

Геаметрычныя фігуры вывучаюць у курсе геаметрыі. Вядомыя вам геаметрычныя фігуры — пункт, прамая, прамень, адрэзак, плоскасць. Успомнім, як можна ўявіць гэтыя фігуры ў навакольным свеце, як можна іх адлюстравіць і як яны абазначаюцца.